

ПРИРОДНИЙ РУХ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

**Карпюк Г.С., здобувач вищої освіти факультету менеджменту,
Миколаївський національний аграрний університет**

Постійне населення — це населення, яке постійно проживає на певній території (в певному населеному пункті). Воно включає жителів, які тимчасово перебувають за межами місця свого постійного проживання, і не включає осіб, які тимчасово перебувають на території певного населеного пункту.

Природний рух населення, відтворення населення — сукупність

процесів народжуваності, смертності і природного приросту, що забезпечують безперервне відновлення і зміну людських поколінь.

Відтворення населення поєднує в собі як біологічні, так і, навіть у більшій мірі, соціально-економічні чинники:

- Рівень народжуваності залежить від умов життя людей, розвитку культури, добробуту, залучення жінок до участі в економічній сфері, релігійних поглядів тощо;
- Рівень смертності тісно пов'язаний з матеріальним становищем людей, розвитком охорони здоров'я, харчуванням, способом життя, політичної ситуації, військових конфліктів тощо.

Маючи дані про абсолютну кількість населення за кілька років, можна обчислити приріст населення за певний період часу [1].

Таблиця 1. Розподіл населення за віковими групами та показниками його природного руху

Показники	1990 р.		2000 р.		2019 р.		2019р. в порів. з 1990р.	
	тис. осіб	%	тис. осіб	%	тис. осіб	%	тис. осіб	в.п.
Кількість постійного населення	51556,5	100,0	49115,0	100,0	41983,6	100,0	-9572,9	-
<i>у тому числі у віці</i>								
молодше працездатного	11814,3	22,9	9571,9	19,5	6862,8	16,35	-4951,5	-6,6
працездатному	34297,7	66,5	33515,1	68,2	28468,0	67,81	-5829,7	1,3
старше працездатного	6174,6	12,0	6818,9	13,9	7034,6	16,76	860,0	4,8
<i>у розрізі статі</i>								
- чоловіки	23826,2	46,2	22754,7	46,3	19455,3	46,3	-4370,9	0,1
- жінки	27730,3	53,8	26360,3	53,7	22528,3	53,7	-5202,0	-0,1
Кількість народжених	657,2		385,1		335,9		-321,3	
Кількість померлих	629,6		758,1		587,7		-41,9	

Природний приріст (скорочення) населення	27,6	-373	-251,8	-
--	------	------	--------	---

Джерело: Розроблено автором на основі статистичних даних джерела [2].

Отже, природний приріст населення — це різниця між кількістю народжень і смертей за певний період. На природний рух населення суттєвий вплив мають демографічні показники України, а саме демографічна криза та старіння нації, в результаті чого кількість постійного населення у 2019 році в порівнянні з 1990 роком зменшилось 9572,9 тис. ос. Скорочується і кількість населення молодше працездатного на 6,6 тис. ос. Працездатне та старше працездатного віку населення має інакшу тенденцію, в 2019 порівняно з 1990 роком зросло на 1,3 та 4,8 тис. ос. відповідно. Ці показники свідчать про наявність в Україні проблеми демографічного старіння населення. У розрізі статі, чоловіки і жінки мають приблизно однакове зменшення кількості населення.

З таблиці видно, що протягом усього періоду починаючи з початку 90-х років почалось стійке абсолютне природне скорочення населення, про що свідчить від'ємне значення приросту. В 2019 році порівняно з 1990 роком кількість народжених зменшилась майже на 50%, тоді як кількість померлих лише на 6,6%.

Природне скорочення населення України відбувається переважно в результаті зниження рівня народжуваності. Що свідчить про депопуляцію українського народу.

На загальну демографічну ситуацію в Україні значною мірою впливає смертність. Як видно з даних табл. 1, кількість померлих має тенденцію до збільшення й перевищує кількість народжених. Рівень смертності населення має значну регіональну диференціацію, що певною мірою пояснюється відмінностями статевовікової структури населення.

Характерною рисою населення України на сучасному етапі є його

старіння. На цей процес, з одного боку, впливає зниження народжуваності, а з іншого — збільшення середньої тривалості життя людей похилого віку. Існує кілька підходів до кількісного визначення ступеня постаріння населення. Згідно з одним з них, якщо частка людей віком 60 років і більше становить 12% і більше, таке населення вважається старим. В Україні цей показник становить 16,8 %.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що в майбутньому тенденція збережеться, так як доки існує проблема депопуляції та старіння населення, доти буде спостерігатися природне скорочення населення за всіма віковими групами.

Список використаних джерел

1. Дорошенко Л. С. Демографія: Навчальний посібник. — К. : МАУП, 2005. — 112 с. — ISBN 966-608-442-2.
2. Головне управління статистики України – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html